

Предмет:

ФИЗИОЛОГИЈА И ФАРМАКОЛОГИЈА 3

Предмет носи 5 ЕСПБ бодова.

Укупно има 60 часова активне наставе и то недељно: 2 часа предавања, 1 час семинара и 1 час рада у малој групи .

КАТЕДРА:

РБ	Име и презиме	Email адреса	звање
1.	Владимир Јаковљевић	ванредни професор	drvladakbg@yahoo.com
2.	Томислав Стојановић	редовни професор	tstojanovic24@yahoo.com
3.	Маја Чолић	сарадник	majacolic83@gmail.com
4.	Владимир Живковић	сарадник	vladimirziv@gmail.com
5.	Слободан Јанковић	редовни професор	slobnera@gmail.com
6.	Драган Миловановић	редовни професор	piki@ptt.rs
7.	Наташа Ђорђевић	доцент	
8.	Михајло Јаковљевић	доцент	
9.	Марина Костић	доцент	
10.	Дејана Ружић-Зечевић	асистент	

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

Модул	Назив модула	Недеља	Наставник-руководилац модула
1	ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИ СИСТЕМ И МЕТАБОЛИЗАМ	4	Проф. др Владимир Јаковљевић
2	ФИЗИОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА	2	Проф. др Томислав Стојановић
3	ФИЗИОЛОГИЈА БУБРЕГА	4	Проф. др Владимир Јаковљевић
4	ФАРМАКОТЕРАПИЈА ОБОЉЕЊА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА	3	Проф. др Слободан Јанковић
5	ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА	2	Проф. др Драган Миловановић

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју освојених поена (види табеле). Поени се стичу на три начина:

АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ: На овај начин студент може освојити до 30 поена и то тако што се његово показано знање вреднује од 0-2 поена по наставној јединици. Оцењује се:

- припремљеност за рад у малој групи која подразумева проверу знања за дату наставну јединицу на почетку вежбе (1 поен)
- праћење и разумевање градива које подразумева проверу знања на крају вежбе (1 поен)

ЗАВРШНИ ТЕСТОВИ ПО МОДУЛУМА: На овај начин студент може стећи до 70 поена према шеми приложеној уз сваки модул. Да би се положио модул, неопходно је остварити 50% плус 1 поен на завршном тесту модула.

МОДУЛ		активност у току наставе	завршни тест	Σ
1	ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИ СИСТЕМ И МЕТАБОЛИЗАМ	8	10	18
2	ФИЗИОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА	4	20	24
3	ФИЗИОЛОГИЈА БУБРЕГА	4	10	14
4	ФАРМАКОТЕРАПИЈА ОБОЉЕЊА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА	8	20	28
5	ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА	6	10	16
Σ		30	70	100

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора скупити минимум 55 поена, при чему у сваком модулу мора да освоји 50% плус 1 поен. Оцена се формира на следећи начин:

број освојених поена	оцена
0 - 54	5
55 - 64	6
65 - 74	7
75 - 84	8
85 - 94	9
95 - 100	10

МОДУЛ 1: ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИ СИСТЕМ И МЕТАБОЛИЗАМ

**НАКОН ЧЕТВРТЕ СЕДМИЦЕ НАСТАВЕ
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА****

**** ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА**
Тест има 40 питања

Тачних одговора	Број поена
0-20	0
21-22	1
23-24	2
25-26	3
27-28	4
29-30	5
31-32	6
33-34	7
35-36	8
37-38	9
39-40	10

МОДУЛ 2: ФИЗИОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА

НАКОН ШЕСТЕ СЕДМИЦЕ НАСТАВЕ ЗАВРШНИ ТЕСТ 0-20 ПОЕНА**

** ОЦЕЊИВАЊЕ ЗАВРШНОГ ТЕСТА Тест има 40 питања

Тачних одговора	Број поена
0-20	0
21	1
22	2
23	3
24	4
25	5
26	6
27	7
28	8
29	9
30	10
31	11
32	12
33	13
34	14
35	15
36	16
37	17
38	18
39	19
40	20

МОДУЛ 3: ФИЗИОЛОГИЈА БУБРЕГА

**НАКОН ОСМЕ СЕДМИЦЕ НАСТАВЕ
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА****

**** ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА**
Тест има 20 питања

Тачних одговора	Број поена
0-10	0
11	1
12	2
13	3
14	4
15	5
16	6
17	7
18	8
19	9
20	10

МОДУЛ 4: ФАРМАКОТЕРАПИЈА ОБОЉЕЊА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА

НАКОН ДВАНАЕСТЕ СЕДМИЦЕ НАСТАВЕ ЗАВРШНИ ТЕСТ 0-20 ПОЕНА**

** ОЦЕЊИВАЊЕ ЗАВРШНОГ ТЕСТА

Тест има 40 питања

Тачних одговора	Број поена
0-20	0
21	1
22	2
23	3
24	4
25	5
26	6
27	7
28	8
29	9
30	10
31	11
32	12
33	13
34	14
35	15
36	16
37	17
38	18
39	19
40	20

МОДУЛ 5: ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА

НАКОН ПЕТНАЕСТЕ СЕДМИЦЕ НАСТАВЕ
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА**

** ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 40 питања

Тачних одговора	Број поена
0-20	0
21-22	1
23-24	2
25-26	3
27-28	4
29-30	5
31-32	6
33-34	7
35-36	8
37-38	9
39-40	10

**РАСПОРЕД ПОЛАГАЊА
ЗАВРШНИХ ТЕСТОВА МОДУЛА**

**АНАТОМСКА САЛА
АМФИТЕАТАР**

**ЧЕТВРТАК
15⁰⁰ – 16⁰⁰**

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА И СЕМИНАРА

МАЛА САЛА

ПЕТАК
15⁰⁰ – 17¹⁵

Прво предавање је 21.09.2012.
Последње предавање је 28.12.2012.

РАСПОРЕД ВЕЖБИ

Мала сала

ПЕТАК

17¹⁵ – 18⁰⁰
I група

18⁰⁰ – 18⁴⁵
II група

18⁴⁵ – 19³⁰
III група

19³⁰ – 20¹⁵
IV група

**Фармаколошка
учионица**

ПЕТАК

17¹⁵ – 18⁰⁰
V група

18⁰⁰ – 18⁴⁵
VI група

18⁴⁵ – 19³⁰
VII група

19³⁰ – 20¹⁵
VIII група

ЛИТЕРАТУРА:

Сва

назив уџбеника	аутори	издавач	библиотека
Медицинска физиологија, XI издање	Guyton AC, Hall J.	Савремена администрација, Београд, 2008	Има
Медицинска физиологија – COMPENDIUM II	Мујовић ВМ.	Drasslar Partner, Београд, 2007.	Има
Medical Physiology, Second Edition	Rhoades RA, Tanner GA.	Lippincot Williams & Wilkins, 2003.	Има
Фармакологија и токсикологија	Јанковић СМ, Простран М, Тодоровић З.	Крагујевац: Медицински факултет, 2007.	Има
Фармакологија	Варагић В, Милошевић М.	Београд, Елит Медика, 2003.	Има
Фармакотерапијски приручник	Врховац Божидар	Загреб: Медицинска наклада, 2003.	Има
Регистар готових лекова.		Београд: Агенција за лекове и медицинска средства, 2007	Има

предавања налазе се на сајту Медицинског факултета: www.medf.kg.ac.rs

ПРОГРАМ

ПРВИ МОДУЛ: ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИ СИСТЕМ И МЕТАБОЛИЗАМ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА):

ОПШТИ ПРЕГЛЕД ФИЗИОЛОГИЈЕ ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА

предавање 2 часа

Мускулатура дигестивног тракта. Контрола дигестивних функција од стране нервног система. Ентерички нервни систем. Мотилитет гастроинтестиналног тракта

семинар 1 час

Специфичности секреције, дигестије и апсорпције у појединим деловима гастроинтестиналног система.

вежбе 1 час

Дигестија и апсорпција у гастроинтестиналном тракту.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (ДРУГА НЕДЕЉА):

ДИГЕСТИЈА И АПСОРПЦИЈА У ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОМ ТРАКТУ

предавање 2 часа

Физиолошки принципи гастроинтестиналне секреције. Дигестија и апсорпција у гастроинтестиналном тракту.

семинар 1 час

Функционални системи ћелије

вежбе 1 час

Клинички проблеми (Интолерација лактозе).

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 3 (ТРЕЋА НЕДЕЉА):

ЕНЕРГЕТСКИ МЕТАБОЛИЗАМ

предавање 2 часа

Стварање једињења богатих енергијом. Оксидо-редукциони процеси у организму. Редокс-системи и појам биолошке оксидације.

семинар 1 час

Хемијски састав организма човека. Биомолекули и биополимери. Биохемијска организација организма човека. Биохемијски оквири.

вежбе 1 час

Енергетски метаболизам

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 4 (ЧЕТВРТА НЕДЕЉА):

ЕНЗИМОЛОГИЈА

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Увод у ензимологију. Структура, опште особине ензима и механизам деловања ензима.	Улога јетре у метаболичким процесима
семинар 1 час	
Метаболизам органских материја	

ДРУГИ МОДУЛ: ФИЗИОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 5 (ПЕТА НЕДЕЉА):

ОПШТИ ПРЕГЛЕД ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Организација ендокриног система: нервни и хуморални фактори. Регулација синтезе и лучења хормона: нервни и хуморални фактори. Подела хормона према хемијској природи. Механизам деловања хормона у односу на хемијску природу хормона.	Клинички проблем (Тиреоидитис)
семинар 1 час	
Клинички проблем (Тиреоидитис)	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 6 (ШЕСТА НЕДЕЉА):

ФИЗИОЛОГИЈА ПОЈЕДИНАЧНИХ ЕНДОКРИНИХ ЖЛЕЗДА

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Специфичности појединачних ендокриних жлезда и хормона	Основна физиолошка дејства појединих хормона
семинар 1 час	
Клинички проблем (Патолошка фрактура)	

ТРЕЋИ МОДУЛ: ФИЗИОЛОГИЈА БУБРЕГА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 7 (СЕДМА НЕДЕЉА):

ФИЗИОЛОГИЈА БУБРЕГА

предавање 2 часа

Физиологија бубрега. Ренални проток крви. Гломерулска филтрација. Транспортни процеси у бубрегу. Концентрација и дилуција урина.

семинар 1 час

Расподела телесне воде у организму. Баланс воде и електролита у организму. .

вежбе 1 час

(Пато)физиологија водено - електролитних (дис)баланса.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 8 (ОСМА НЕДЕЉА):

ФИЗИОЛОГИЈА АЦИДО-БАЗНЕ РАВНОТЕЖЕ

предавање 2 часа

Хемијске основе ацидо-базне равнотеже. Главни пуферски механизми за регулацију физиолошког рН телесних течности. Основни поремећаји ацидо-базне равнотеже. Хормони бубрега: хемијска природа, врсте, механизам деловања, циљна ткива, физиолошки ефекти.

семинар 1 час

(Пато)физиологија водено ацидо-базних поремећаја.

вежбе 1 час

Клинички проблем (Лактатна ацидоза у склопу хеморагиског шока).

ЧЕТВРТИ МОДУЛ: ФАРМАКОТЕРАПИЈА ОБОЉЕЊА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 9 (ДЕВЕТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОТЕРАПИЈА УЛКУСНЕ БОЛЕСТИ

предавање 2 часа

Антиулкусни лекови.

семинар 1 час

Фармакотерапија гастроезофагеалне рефлуксне болести

вежбе 1 час

Helicobacter pylori – методи детекције и антибиотска терапија

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 10 (ДЕСЕТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОТЕРАПИЈА ПОРЕМЕЋАЈА МОТИЛИТЕТА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА 1

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Антиеметици и еметици	Припрема антиеметика за парентералну апликацију у постоперативном периоду
семинар 1 час	
Антиеметички протоколи у зависности од узрока повраћања	
Припрема антиеметика за парентералну апликацију у онкологији	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 11 (ЈЕДАНАЕСТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОТЕРАПИЈА ПОРЕМЕЋАЈА МОТИЛИТЕТА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОГ ТРАКТА 2

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Лаксанси и антидијароици	Болесник са опстипацијом (клинички проблем)
семинар 1 час	Болесник са дијарејом (клинички проблем)
Фармакотерапија инфламаторних болести црева.	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 12 (ДВАНАЕСТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОТЕРАПИЈА ЕЛЕКТРОЛИТНИХ И АЦИДО-БАЗНИХ ПОРЕМЕЋАЈА

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Лекови у терапији електролитних и ацидо-базних поремећаја.	Припрема инфузионог раствора за апликацију
семинар 1 час	Припрема раствора за ентералну и парентералну примену.
Раствори за ентералну и парентералну исхрану	

ПЕТИ МОДУЛ: ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 13 (ТРИНАЕСТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА 1

предавање 2 часа	вежбе 1 час
Фармакологија хормона хипоталамуса и хипофизе.	Фармацеутска стабилност препарата тиреоидних хормона.
семинар 1 час	
Тиреоидни хормони и антитиреоидни лекови	
Утицај лекова на биохемијске маркере функције тиреоидне жлезде	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 14 (ЧЕТРНАЕСТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА 2

предавање 2 часа

Инсулин и орални антидијабетици

семинар 1 час

Хипергликемијски агенси

Препарати инсулина на фармацеутском тржишту

вежбе 1 час

Хипергликемијска кома (клинички проблем).

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 15 (ПЕТНАЕСТА НЕДЕЉА):

ФАРМАКОЛОГИЈА ЕНДОКРИНОГ СИСТЕМА 3

предавање 2 часа

Хормони коре надбубрежне жлезде и инхибитори њихове синтезе.

семинар 1 час

Препарати кортикостероида за системску и локалну примену

Лекови и минерализација костију.

вежбе 1 час

Остеопороза (клинички проблем).

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ФИЗИОЛОГИЈА И ФАРМАКОЛОГИЈА 1 СА АНАТОМИЈОМ

модул	недеља	датум	време	место	назив методске јединице	наставник
1	1	21.09.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Мускулатура дигестивног тракта. Контрола дигестивних функција од стране нервног система. Ентерички нервни систем. Мотилитет гастроинтестиналног тракта Специфичности секреције, дигестије и апсорпције у појединим деловима гастроинтестиналног система	Проф. др Владимир Јаковљевић
1	2	28.09.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Физиолошки принципи гастроинтестиналне секреције. Дигестија и апсорпција у гастроинтестиналном тракту. Функционални системи ћелије	Проф. др Владимир Јаковљевић
1	3	05.10.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Стварање једињења богатих енергијом. Оксидо-редукциони процеси у организму. Редокс-системи и појам биолошке оксидације. Хемијски састав организма човека. Биомолекули и биополимери. Биохемијска организација организма човека. Биохемијски оквири.	Проф. др Томислав Стојановић
1	4	12.10.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Увод у ензимологију. Структура, опште особине ензима и механизам деловања ензима. Метаболизам органских материја	Проф. др Томислав Стојановић
		18.10.	15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰		ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 1	
2	5	19.10.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Организација ендокриног система: нервни и хуморални фактори. Регулација синтезе и лучења хормона: нервни и хуморални фактори. Подела хормона према хемијској природи. Механизам деловања хормона у односу на хемијску природу хормона.	Проф. др Томислав Стојановић
2	6	26.10.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Специфичности појединачних ендокриних жлезда и хормона	Проф. др Томислав Стојановић
		01.11.	15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰		ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 2	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ФИЗИОЛОГИЈА И ФАРМАКОЛОГИЈА 1 СА АНАТОМИЈОМ

модул	недеља	датум	време	место	назив методске јединице	наставник
3	7	02.11.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Физиологија бубрега. Ренални проток крви. Гломерулска филтрација. Транспортни процеси у бубрегу. Концентрација и дилуција урина. Расподела телесне воде у организму. Баланс воде и електролита у организму.	Проф. др Владимир Јаковљевић
3	8	09.11.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Хемијске основе ацидо-базне равнотеже. Главни пуферски механизми за регулацију физиолошког рН телесних течности. Основни поремећаји ацидо-базне равнотеже. Хормони бубрега: хемијска природа, врсте, механизам деловања, циљна ткива, физиолошки ефекти. (Пато)физиологија водено ацидо-базних поремећаја.	Проф. др Владимир Јаковљевић
		15.11.	15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰		ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 3	
4	9	16.11.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Антиулкусни лекови. Фармакотерапија гастроезофагеалне рефлуксне болести	Проф. др Слободан Јанковић
4	10	23.11.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Антиеметици и еметици. Антиеметички протоколи у зависности од узрока повраћања Припрема антиеметика за парентералну апликацију у онкологији	Проф. др Драган Миловановић
4	11	30.11.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Лаксанси и антидијароици. Фармакотерапија инфламаторних болести црева.	Проф. др Драган Миловановић
		13.12.	15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰		ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 4	
5	12	07.12.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Лекови у терапији електролитних и ацидо-базних поремећаја. Раствори за ентералну и парентералну исхрану	Доц. др Наташа Ђорђевић
5	13	14.12.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Фармакологија хормона хипоталамуса и хипофизе. Тиреоидни хормони и анти тиреоидни лекови Утицај лекова на биохемијске маркере функције тиреоидне жлезде	Проф. др Драган Миловановић

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ФИЗИОЛОГИЈА И ФАРМАКОЛОГИЈА 1 СА АНАТОМИЈОМ

модул	недеља	датум	време	место	назив методске јединице	наставник
5	14	21.12.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Инсулин и орални антидијабетици. Хипергликемијски агенси Препарати инсулина на фармацеутском тржишту	Проф. др Драган Миловановић
5	15	28.12.	15 ⁰⁰ – 17 ¹⁵		Хормони коре надбубрежне жлезде и инхибитори њихове синтезе. Препарати кортикостероида за системску и локалну примену. Лекови и минерализација костију.	Проф. др Слободан Јанковић
		17.01.	15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰		ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 5	